

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра містобудування

СИЛАБУС

освітнього компонента – **ОК 7**

навчальна дисципліна

Містобудівні аспекти архітектурного проектування

Освітній рівень	Другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	ОНП «Архітектура будівель і споруд»	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	Лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Реферат	
Форми семестрового контролю	Іспит	

Викладач:

Савицька Ольга Степанівна, к. арх, доц., професор кафедри містобудування,
olgasavgrad@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З МЕТОДАМИ АНАЛІЗУ ПЕРЕДПРОЕКТНОЇ СИТУАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА, МЕТОДАМИ ІННОВАЦІЙНОГО АРХІТЕКТУРНО- МІСТОБУДІВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ, ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА ПРОЦЕСІВ, З ТЕОРЕТИЧНИМИ ОСНОВАМИ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ВИВЧЕННЯМ СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЙ МІСТА В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.**

Наприклад: Вміння розробляти архітектурні проекти спираючись на результати наукових передпроектних досліджень в об'єктах експериментального і реального архітектурного проектування.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Основи містобудування; Архітектурне проектування; Містобудівне проектування; Історія архітектури та містобудування.

Програмні результати навчання:

РН1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

РН2. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур..

РН3. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.

РН4. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурнопланувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності .

РН7. Здійснювати проектне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проектів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

РН8. Організовувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проектами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, її узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

РН9. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.

РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.

РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проектів.

РН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженернотехнічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні.

РН15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.

РН17. Викладати спеціальні навчальні дисципліни з архітектури та містобудування у закладах вищої освіти.

РН19. Проводити аналіз містобудівного історичного контексту середовища; застосовувати отримані теоретичні знання з проблем реконструкції та реновації історичної забудови при розробці архітектурної та містобудівної проектної документації; використовувати оптимальні рішення в сфері реконструкції міських територій та архітектурних об'єктів.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- методику передпроектного дослідження архітектурно-містобудівних об'єктів ;

- взаємозв'язок та взаємодію творчих аспектів проектування і технічних засобів та методів моделювання.

володіти:

- методикою проведення аналітичних досліджень архітектурно-містобудівних об'єктів.

вміти:

- розробляти генеральні плани архітектурно-містобудівних об'єктів
- проводити передпроектний містобудівний аналіз території;
- проводити функціонально-містобудівний аналіз об'єкту дослідження;
- проводити композиційно-містобудівний аналіз об'єкту дослідження

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна
1	Сучасні проблеми історії та теорії містобудування. Місто як феномен штучної просторової організації середовища життєдіяльності людини.	2		4
2	Методологічний апарат вивчення міста. Основні методи містобудівного дослідження. Розміщення архітектурних об'єктів. Передпроектний аналіз території	4	2	6
3	Соціально-економічні засади архітектурно містобудівного дослідження. Соціологія міського простору. Міста для суспільства.	2	2	8
4	Типологічний аналіз містобудівних об'єктів. Функціональний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів.	4	2	8
5	Аналіз художньої структури архітектурно-містобудівних об'єктів. Теорія естетичного сприйняття містобудівного середовища.	4		8
6	Місто та природне оточення. Структура озелених територій.	2		8
7	Екологічний аналіз. Екологічні завдання формування та вдосконалення міського середовища. Сучасні стратегічні підходи у архітектурі та містобудуванні. Інноваційні інструменти.	4	2	8
8	Реновація архітектурно містобудівних об'єктів.	2		8
	Всього	24	8	58

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Містобудівні аспекти архітектурного проектування» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість	Максимальна кількість
Засоби оцінювання	Кількість у		

	семестрі	балів	балів
Контроль знань:			
-Реферат	1	25	45
-Виконання завдань на практичних заняттях	3	10	15
-Підсумковий (семестровий) контроль знань, іспит	1	25	40
Разом		60	100

Реферат передбачений з теми «Архітектурно-містобудівне формування об'єктів архітектури». В цій роботі покладена задача вміння виконувати графоаналітичний аналіз архітектурно містобудівних об'єктів та розробляти містобудівні проекти, спираючись на результати наукових передпроектних досліджень.

Студенту потрібно: провести комплексний аналіз архітектурно-містобудівного формування об'єктів архітектури. Реферат виконується на листах формату А-4.

Перелік питань до іспиту з навчальної дисципліни Містобудівні аспекти архітектурного проектування

1. Містобудівне дослідження та його специфіка. Основні розділи містобудівного дослідження.
2. Вимоги до вибору теми дослідження. Обґрунтування актуальності дослідження.
3. Методи комплексного дослідження у містобудуванні. Загальні засади комплексного дослідження.
4. Робота із джерелами. Методи історіографічного дослідження. Бібліотеки, електронні каталоги та методика роботи з ними. Структура бібліографії. Бібліографічне посилання.
5. Етапи реалізації та оформлення результатів містобудівного дослідження.
6. Типологічний аналіз архітектурно містобудівних об'єктів. Матеріально-просторові, культурні, ціннісні та інші аспекти типології..
7. Функціональний аналіз архітектурно містобудівних об'єктів.
8. Коротка характеристика окремих дисциплін: екології, економіки, соціології, топоніміки, етнографії, археології, землеустрою та ін. стосовно архітектурі та містобудування.
9. Композиційний аналіз містобудівних об'єктів. Сутність архітектурно-просторової композиції та її елементи у містобудуванні. Основні властивості композиції містобудівних об'єктів: симетричність/асиметричність, регулярність, контрастність, співмасштабність.
10. Поняття середовищного контексту. Контекст та особливості сприйняття навколишнього світу. Типи контексту у дослідженні архітектурного та містобудівного об'єкта. Формально-стилістичний, історичний, літературний, типологічний, містобудівний, територіальний чи географічний контекст.
11. Геометричні та структурно-топологічні умови просторового формоутворення архітектурних та містобудівних об'єктів.
12. Аналіз художньої структури містобудівних об'єктів.
13. Методологічні проблеми реконструкції забудови та освоєння нових територій, що склалася.

14. Натурне обстеження. Цілі та завдання натурального обстеження. Натурний, формально-стилістичний, містобудівний, структурно-композиційний, порівняльний метод аналізу об'єкта.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Белоконь Ю. Н. «Территориальное планирование в Украине: европейские принципы и национальный опыт», Киев, Логос, 2009.
2. Вершинин В. И. Эволюция архитектуры промышленных сооружений. – Одесса, Астропринт, 2006.
3. Глазырин В.Л., Присяжнюк М.І. Учеб.пособие. Містобудівні основи реновації приморських територій. – Одесса, Астропринт, 2015. г. 245с.
4. Гнесь І. П. Багатоквартирне житло: тенденції еволюції. Монографія. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 652 с.
5. Дідик В. В., Максим'юк Т. М. Естетика та композиція ландшафту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади. Навчальний посібник. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 244 с
6. Ежов В.И., Ежов С.В., Ежов Д.В. Архитектура общественных зданий и комплексов.- Киев: 2006.
7. Ковальський Л.М. Архітектурне проектування висотних будинків: навчальний посібник / Л.М.Ковальський, Г.В.Кузьміна, Г.Л.Ковальська; за загальн. ред. Л.М.Ковальського.- Запоріжжя: Привозпринт, 2012. 123 с.
8. Колін Еллард . Среда обитания. Как архитектура влияет на наше поведение и самочувствие. - Альпіна Паблішер 2018 р. 288 с.
9. Лінда С. М., Моркляник О. І. Типологія громадських будівель і споруд, Підручник. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 348 с.
10. Петришин Г. П., Пosaцький Б. С, Криворучко Ю. І. та ін. Містобудівне проектування. Частина І: Місто як об'єкт проектування Навчальний посібник - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.
11. Петришин Г. П., Пosaцький Б. С, Криворучко Ю. І. та ін. Містобудівне проектування. Частина ІІ: Проектування структурних елементів міста Навчальний посібник - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 288 с.
12. Петришин Г. П. та ін. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси: наукові методи дослідження. Навчальний посібник. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2006. 212 с.
13. Пosaцький Б. С., Король Є. І. , Кознарска Г. Є. Архітектурний образ міста. Навчальний посібник. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 140 с.
14. Репин Ю. Пространственный город. Теория и практика. - Феникс 2009 г. 270 с
15. Смирнова О. В. Типологические основы формирования инновационных зданий в городской среде: монография. - Харьков. нац. ун-т гор. хоз-ва им. А. Н. Бекетова. – Харьков : ХНУГХ им. А. Н. Бекетова, 2018. 189 с.
16. Тимофієнко В.К. Історія української архітектури – К. Техніка, 2003.
17. Чень Л. Я. Основи наукових досліджень у реставрації пам'яток архітектури. Навчальний посібник. Друге видання, виправлене і доповнене. - Львів : Львівської політехніки, 2016. 152 с.

18. Черкес Б. С., Лінда С. М. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть. Навчальний посібник. Друге видання. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 384 с.

19. Савицька О.С., Беліков Ю.В., Інякіна А.А., Курьян В.В. Методичні вказівки з дисципліни «Містобудівні аспекти архітектурного проектування» до практичних занять для студентів освітньо-наукової програми «Архітектура будівель і споруд» другого (магістерського) рівня. ОДАБА, Одеса, 2023.

Допоміжні джерела інформації

1. Державні Будівельні норми України. Планування та забудова територій. ДБН Б.2.2-12:2019, Мінрегіон України, Київ, 2019, 177 с.

2. Закон України Об охроне культурного наследия № 1805-III, 08.06.2000.

3. Приказ № 7 от 22.03.2004 г. Государственной службы охраны культурного наследия «Порядок разработки историко-градостроительного обоснования».

4. Осиченко Г.О. Методичні основи реконструкції композиційних структур історичних міст (на прикладі міст Центральної України). дис.канд.арх.: 18.00.01/ Осиченко Галина Олексіївна. - Харків, 2006.- 280с.